

Editorial

Středoškoláci a produkce odpadů

Produkce odpadů je velmi zajímavý ukazatel, který je možné využít pro některá hodnocení. Například je znám vztah pozitivní korelace mezi množstvím komunálního odpadu a HDP. Na základě podkladů publikovaných ve statistických ročenkách nás zajímal vztah studentů a odpadů, které vytvářejí při svých běžných denních činnostech. Konkrétně šlo o poznání, které typy a množství materiálů produkují studenti střední průmyslové školy. Sekundárním cílem studie bylo upozornit touto cestou studenty na množství odpadů, které sami vytvářejí. Tedy během výuky upozornit i na možnost recyklace některých odpadů v rámci svých schopností a působit i na separaci odpadů v rámci odpadového hospodářství města.

Obdobný průzkum se prováděl na jaře 2005, proto jsme již měli podklady a zkušenosti s podobnou akcí. Myšlenkou opětovného provedení bylo pokusit se najít rozdíly v závěrech z minulého průzkumu a případně závěry zobecnit.

Při porovnání množství odpadů, které vyprodukovali muži i ženy, vychází větší množství na ženskou část. Každá žena průměrně odhodila do odpadkového koše 245 g materiálu v průběhu dvou dní, zatímco muži pouze 100 g. Podobného výsledku bylo dosaženo i u prvního

šetření. Zajímavé je i mnohem pestřejší složení odpadů u žen. Vyskytovaly se odpady ze dřeva, skla i textilu. Žádný z těchto materiálů však nebyl zastoupen u mužů. Navíc byl u žen oproti mužům výrazněji zastoupen biomateriál, především odpady z ovoce. U mužů mírně převládaly vrstvené obaly (nápojové kartony). Při statistickém hodnocení však nebyly prokázány významné statistické rozdíly, a proto nelze tvrdit, že by se obě pohlaví významně lišila v produkci jednotlivých skupin odpadů.

Z výsledků jsou zřejmé některé trendy, které se podařilo potvrdit a jež lze zobecnit pro skupinu středoškolských studentů. Jedná se především o významné zastoupení odpadů typu plastů, papíru a bio. Na dalším místě stojí za zmínku i opakující se trend v produkci velkého množství odpadů v dopoledních a podvečerních hodinách. Potěšující je skutečnost, že nejvíce zastoupené složky odpadů je možné separovat a dále využít. Jedinou výjimku tvoří odpady z potravin.

Miroslav Hlávka

Fakulta životního prostředí, UJEP

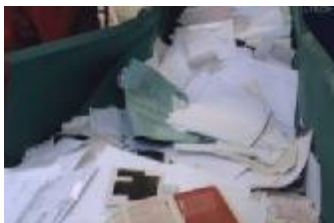
(Celý článek si můžete přečíst v časopise *Odpady* 10/2007.)

Odpady

Praha má druhou třídící linku na papírový odpad

Praha získala druhou třídící linku na papírový odpad, nové zařízení je v Jinonicích a slisuje denně 78 tun papíru. Linka by měla zpracovávat především odpad z oblasti levého břehu Vltavy. Jejím zprovozněním rovnoměrně pokryjeme oba břehy Vltavy, zefektivníme dopravu a snížíme náklady na třídění, řekl při zahájení provozu generální ředitel Pražských služeb Patrik Roman. Nová linka by mohla ročně dotřídit a slisovat až 26 tisíc tun papírového odpadu. „Roční výkon obou linek bude cca 51 tisíc tun papíru. Vezmeme-li v úvahu, že na jednu tunu nového papíru je potřeba 17 vzrostlých stromů, pak ročně zachráníme 867 tisíc stromů,“ uvedl Roman. Pražské služby provozují třídící linku také přímo v areálu společnosti v Praze 9. „Papír se třídí stále více a roční 12% nárůst třídění v této komoditě nás přivedl na myšlenku otevřít další třídící linku,“ uzavřel generální ředitel s tím, že linka ulehčí také pražské dopravě, neboť nebude potřeba převážet papírový odpad z jednoho břehu na druhý. Podle radního pro oblast životního prostředí hl. m. Prahy Petra Štěpánka vytrídí linka více papíru ve větší kvalitě, takže jej bude možné lépe uplatnit na trhu s recyklovaným papírem. „Prostředky z prodeje se pak vrátí zpět do systému a umožní rozšířit počet sběrných míst a kvalitu sběru,“ řekl. Linka na zpracování papíru a kartonu je v areálu společnosti Walter.

Příloha časopisu

Odpady

Komunální systémy

- Recykluj a plať – odpady v novozélandském městě Christchurch
- Komunitní kompostování v Göteborgu (Švédsko)
- Čárové kódy v pytlovém sběru
- Malé sběrové auto se vejde všude

economia
OBSAH ROZHODUJE

Krátce

Odvoz odpadu z Milovic

V Německu finišují jednání o odvozu další části odpadu z areálu bývalého letiště Boží Dar u Milovic na Nymbursku. Podle informací Středočeského kraje je v závěrečné fázi výběrové řízení na likvidátora zhruba 300 tun odpadu, informoval mluvčí hejtmanský Martin Kupka. Na 1500 tun plastového a textilního odpadu z Německa na konci předloňského roku nelegálně dovezla na letiště česká agentura AM Servis. Znalecký posudek prokázal, že všechny odpady pocházejí z Německa. Česká inspekce životního prostředí za nelegální dovoz uložila firmě AM Servis pokutu 2,7 milionu korun. Odvoz odpadu koordinuje ministerstvo životního prostředí.

Skládka se asi rozroste

Největší skládka komunálního odpadu v zemi se podle Mladé fronty Dnes může podstatně rozrůst. MfD napsala, že se uvažuje o takzvané třetí etapě skládky v Praze-Řečticích, která by areál rozšířila směrem na Březiněves a prodloužila jeho životnost do roku 2015. Deník napsal, že rakouská společnost .A.S.A., která je tuzemskou jedničkou v odpadovém hospodářství a skládku provozuje, chce zvýšit její kapacitu o 1,2 milionu tun odpadů. Bez „prolomení limitů“ zástupci firmy očekávají zaplnění skládky do roku 2011, informuje MfD. Deník uvádí, že proti rozšiřování jsou Řečtí, firma si ale naklonila zastupitele Březiněvsi. Konečné slovo bude mít pražský magistrát.

Sběr elektrošrotu letos v Česku výrazně roste

Kolektivní systémy zaměřené na sběr vysloužilých elektrospotřebičů letos zatím vybraly od spotřebitelů výrazně více elektroodpadu než loni. V roce 2006 tyto neziskové společnosti dohromady získaly téměř 2 kg starých elektrospotřebičů na osobu. Podle zástupců kolektivních systémů, jichž na domácím trhu funguje šest, se sběr elektrozařízení vyvíjí slibně a Česká republika by měla splnit svůj závazek vůči Evropské unii. ČR musí příští rok vybrat nejméně 4 kg elektroodpadu na osobu. Pokud to nesplní, dostane od EU pokutu.

Například kolektivnímu systému Elektrowin za prvních šest měsíců letošního roku odevzdali občané více než 6950 tun starých spotřebičů. „Za rok 2006 to bylo 10 925 tun nepotřebných praček, lednic, sporáků a dalších spotřebičů, tedy přes kilogram na osobu,“ řekla provozní ředitelka společnosti Elektrowin Tereza Ulverová, podle které se díky tomu ČR přiblížila splnění závazku vůči EU.

Rostoucí množství vybraných spotřebičů letos hlásí také kolektivní systém Asekol, který má na starost výpočetní, telekomunikační a kancelářskou techniku, spotřební elektroniku, hračky a vybavení pro volný čas a sport. Zpětný odběr se letos výrazně zvyšuje např. v Praze. „Zatímco loni jsme v Praze vybrali 0,64 kg vysloužilých elektrozařízení na osobu, jen za prvních sedm měsíců letošního roku jsme nashromáždili zhruba 0,56 kg zpětně odebraného

elektrozařízení na hlavu. Na konci letošního roku by každý Pražan mohl Asekolu průměrně odevzdat téměř kilogram vysloužilých elektrozařízení,“ uvedl Jan Vrba ze společnosti Asekol. Vrba odhadl, že zatímco loni kolektivní systém Asekol vybral v celé ČR téměř 0,6 kg elektrošrotu na osobu, letos by to již měl být zhruba 1 kg. Příští rok vedení Asekolu plánuje výběr 1,2 až 1,5 kg starých elektrospotřebičů na osobu. „Výsledky ostatních systémů jsou rovněž pozitivní. Pokud bude nárůst pokračovat tímto tempem, nemám o splnění normy (4 kg na osobu v roce 2008) strach,“ podotkl Vrba.

Podle zástupců Elektrowinu i Asekolu se daří zvyšovat počet obcí zapojených do zpětného odběru. „Uzavíráme více smluv s obcemi, posledními prodejci a sběrnými dvory. Díky různým propagačním akcím se zvyšuje povědomí lidí o systému zpětného odběru,“ řekla Ulverová.

V ČR je zapsáno šest kolektivních systémů zpětného sběru elektrického odpadu – Elektrowin, Asekol, Retela, Ekolamp, OFO-recykling a Rema. Pro každou z deseti stanovených skupin elektrozařízení může být jen jeden kolektivní systém.

Systém zpětného odběru v ČR funguje od srpna 2005. Občané mohou elektroodpad ve sběrných dvorech odevzdat bezplatně, u prodejců mají stejnou možnost při nákupu nového elektrozařízení.

Kvůli skládce v Lišově zaplatila firma .A.S.A. pokutu

Společnost .A.S.A. České Budějovice zaplatila kvůli skládce v Lišově na Českokubějovicích pokutu 490 tisíc korun. Pokutu firmě udělilo ministerstvo životního prostředí, když pracovníci České inspekce životního prostředí zjistili při kontrole skládky po loňských opakovaných požárech porušení některých podmínek provozování. Výše pokuty je podle firmy neodpovídající. Společnost předala záležitost právní kanceláři, která doporučí další postup, řekla mluvčí firmy Gabriela Pánková.

Na porušování podmínek po loňských požárech na skládce upozornilo ekologické sdružení Calla. Příčina požáru z loňského září nebyla podle Vladimíra Molka ze sdružení dosud objasněna. Podle .A.S.A. výše pokuty neodpovídá míře provinění, protože na skládce nebylo ohroženo životní prostředí. Oblastní inspektorát ČIŽP nechal v úvahu důvody, které způsobily vytýkané závady a které nezpůsobil provozatel skládky, uvedla Pánková. Dodala, že společnost již pokutu zaplatila. Proti rozhodnutí chce ale podniknout další kroky. „Došlo pouze k porušení integrovaného povolení a ostatní vytýkané vady byly způsobeny havárií, a nikoli porušováním provozního řádu skládky,“ podotkla Pánková.

Podle Molka nebyla skládka provozována zcela podle provozního řádu, neboť nebyl proveden rozbor průsakových vod před jejich odvozem do čistírny odpadních vod a monitoring vod byl ke dni kontroly proveden pouze jedenkrát, ačkoliv měl být prováděn čtyřikrát ročně. V aktivní ploše skládky byly také zjištěny ve stavebním odpadu eternitové šablony a bylo zjištěno nepřekrytí neaktivních ploch skládky, čímž docházelo k úniku skládkového plynu.

ČIŽP zahájila se společností správní řízení 21. března letošního roku a odbor výkonu státní správy ministerstva životního prostředí v Českých Budějovicích 20. dubna rozhodl o uložení pokuty. Společnost se proti rozhodnutí odvolala, odbor ale 31. července odvolání zamítl. Krajský úřad také v červenci zrušil rozhodnutí stavebního úřadu v Lišově o rozšiřování skládky.

Podle projektu firmy .A.S.A. se má na haldy s kapacitou 450 tisíc metrů krychlových odpadků vozit nejméně další tři roky materiál o objemu dalších 112 tisíc krychlových metrů. Jeho oponenti namítají, že taková váha může tlačit na spodní vrstvy a ohrozit životní prostředí. .A.S.A. ale tvrdí, že má kvalitní technologie.

Dárky za staré elektrospotřebiče

Za vysloužilou televizi stolní hru Člověče nezlob se! a za budík bublifuk dostanou lidé v České Lípě, kteří přinesou do tamního sběrného dvora staré elektrospotřebiče. Tříměsíční kampaň s drobnými dárečky má za cíl probudit zájem veřejnosti o správnou likvidaci rozbitých domácích přístrojů, které jinak často končí v popelnicích, řekla mluvčí českolipské radnice Kateřina Amrichová.

„Obdarujeme každého, kdo donese kompletní vysloužilé elektrozařízení,“ dodal odpadový hospodář města Lukáš Janků. Sběrný dvůr rozdává za ledničky, mrazáky, pračky nebo sporáky stojánky na tužky s hodinami nebo chňapky do kuchyně. Za menší přístroje, jako je např. fén nebo mixér, dostanou lidé klíčenku s metrem nebo sadu malých šroubováků. Město nakoupilo osm druhů dárků, každý po 50 kusech.

H. Králové: Víc za odvoz odpadu

Lidé v Hradci Králové zřejmě zaplatí v příštím roce za odvoz popelnic 500 korun, tedy o 20 korun více než dosud. Zdražení radnice zdůvodňuje rostoucími náklady na svoz a likvidaci odpadů.

Zvýšení ceny kladně projednala rada města a definitivně jej bude schvalovat zastupitelstvo. Poplatky za popelnice Hradec Králové nezvyšoval od roku 2004, tedy čtyři roky.

Motivace k lepšímu třídění

Motivovat občany k lepšímu třídění odpadů, to je cílem nové vyhlášky, která začne v Novém Boru na Českolipsku platit od 1. prosince. Vedle kontejnerů na separovaný odpad budou moci občané od Nového roku třídit plastové lahve a papír do speciálních pytlů označených čárovým kódem a získat tak slevu na poplatku za odpad. Informovala o tom starostka Stanislava Silná.

Obyvatelé v Novém Boru platí za odpad roční paušál 500 korun. Ten si budou moci v příštím roce snížit o 2,50 koruny za každý odevzdaný kilogram plastových lahví a 50 haléřů za každý kilogram papíru. Pracovníci svozové firmy vždy pytle zváží a na základě čárového kódu zaevidují, na konci roku pak radnice poplatky občanům vyúčtuje.

„Podle toho, jak se systém osvědčí, jsme připraveni ho ještě rozšířit o další komodity, jako je sklo nebo kartony od nápojů,“ poznamenala Silná.

Ohnisko skládky zlikvidováno

Ohnisko nebezpečných látek a jedů na staré skládce agrochemikálií a odpadů ze zemědělské činnosti u Hodonína na Chrudimsku již dosavadní sanační práce zlikvidovaly. Shodli se na tom odborníci, kteří se na tamním obecním úřadu sešli při kontrolním dnu.

Zbývá dočistit pukliny v podloží a sledovat čistotu podzemní vody, informovala mluvčí Pardubického kraje Kateřina Nohavová.

Tvůj odpad, tvá vizitka

Za tři miliony korun bylo letos nakoupeno 563 nových kontejnerů na tříděný odpad pro 125 obcí a měst Olomouckého kraje.

Podle informací Petra Balnera ze společnosti EKO-KOM má tento kraj k dispozici celkem 11 233 nádob na separovaný odpad, přičemž nejvíce (3022) je jich na plast. Každý občan Olomouckého kraje jen za první pololetí roku 2007 vytrídil v průměru 20 kg papíru a 7 kg plastu.

Celkové hodnocení se uskuteční až v prosinci, kdy si města a obce Olomouckého kraje opět porovnají výtěžnost separovaného sběru odpadu v soutěži O keramickou popelnicí. Tato akce se koná v rámci informační a komunikační kampaně Olomouckého kraje na

V rámci kampaně na podporu třídění odpadu se 26. září 2007 uskutečnil v Olomouci Den odpadů.

Foto: Libuše Miarková

podporu třídění odpadu, která si letos vyžádá 5,2 milionu korun. Jak uvedla Jitka Chalánková, náměstkyně hejtmána Olomouckého kraje, zmíněné finanční prostředky byly využity nejen na zakoupení nových kontejnerů, ale je z nich hrazena rozsáhlá kampaň zaměřená na informování veřejnosti o tom, že třídění odpadu má smysl. Například v říjnu a listopadu se pro starosty obcí a měst uskutečnil šest seminářů, na nichž budou projednány nové legislativní změny, systém třídění a další aktuální otázky. Semináře jsou určeny zejména těm pracovníkům

veřejné správy, kteří jsou ve svých funkcích první volební období.

Libuše Miarková

Ekologie

Planeta se otepluje, ale také zatemňuje

Když jeden americký klimatolog z Wisconsinského univerzitního systému přišel 12. září 2001 do práce, konstatoval: „Obloha je modrá a čistá. Až nenormálně čistá.“ Počínaje 11. zářím 2001 po tři dny totiž nevzlétla americká linková letadla. Během těchto tří dní v celých Spojených státech současně vzrostla teplota v průměru o 1 stupeň Celsia. Tak začíná podle francouzského deníku Le Monde britský dokument nazvaný Ve stínu nebe, který tento týden odvysílala evropská televizní stanice ARTE.

„Je možné, že jsme zásadně podcenili rychlost změn našeho klimatu,“ vysvětluje režisér dokumentu Duncan Copp.

Oteplování planety do jisté míry prý totiž léta zakrýval jiný, stejně znepokojivý jev, působící však zcela opačně: zatemňování oblohy. To je způsobeno maličkými částicemi sazí a popele, které se do atmosféry dostávají lidskou činností a odrážejí sluneční paprsky. Na jedné straně skleníkové plyny zvyšují teplotu, na druhé straně tyto částičky omezují intenzitu slunečního záření a teplotu snižují. Jinak řečeno, celkový vzrůst teploty by byl mnohem vyšší bez

tohoto příkrovu znečištění, který vytvářejí automobily, továrny a letadla a který na širokých plochách planety účinek slunečního záření redukuje.

To může omezit snahy o boj proti znečištění, zejm. v Evropě, píše Le Monde. „Mysleli jsme si, že žijeme ve světě, který se otepluje, ale není to pravda. Žijeme ve světě, který se otepluje a zároveň zatemňuje,“ tvrdí německá klimatoložka Beate Liepertová. Výraz „zatemňování planety“ vymyslel britský biolog žijící v Izraeli Gerald Stanhill. Měřil sluneční záření v Izraeli v 60. letech 20. století, pak znovu v 90. letech.

K jeho velkému překvapení intenzita slunečního záření poklesla o 22 %. Jeho výzkumu se však nedostalo téměř žádného ohlasu. Jeho odpůrci tvrdili, že úměrně tomu by musela klesat i teplota, což tak rozhodně není. Jinde ve světě dospěli vědci k podobným závěrům. Od 50. do 90. let se intenzita slunečního záření v USA snížila o 10 %, v Rusku téměř o 30 %. Lidstvo se tak ocitá mezi Scyllou a Charybdou, mezi oteplováním a zatemňováním, konstatuje Le Monde.

Hromadná kompostišťe

Obce v Moravském krasu chystají společný projekt stavby čtyř kompostovacích míst, kde by mohly levně likvidovat odpad ze zahrádek a parků. Inspiroval je systém v Náměšti nad Oslavou, kde se biologický odpad naváží na asfaltovou plochu a bagry ho tam každé dva dny přehrnují, až za dva měsíce vznikne kompost. V regionu čítajícím 26 obcí by místa měla být čtyři. První se má stavět v Jedovnicích nebo Kotvrdovicích. Ke čtveřici kompostovacích míst v mikroregionu nyní vzniká studie proveditelnosti. Má určit mimo jiné náklady na stavbu a provoz. S ní chtějí autoři projektu žádat o evropské peníze. Lokality, kde by kompostišťe měla stát, jsou zhruba rozvrženy. Kromě Kotvrdovic či Jedovnic mají další vzniknout v okolí Rájce-Jestřebí, Křtín a Sloupu.

Závod na zpracování odpadů

Ve vsetínském průmyslové zóně Bobrky vzniká centrum pro zpracování odpadů. Recyklační závod, kam budou směřovat odpady z celého okolí, začne sloužit na začátku příštího roku. Náklady na výstavbu centra činí asi 166 milionů korun. Rozpočet projektu, jenž počítá například i s nákupem vozidel pro svoz komunálního odpadu, se pak pohybuje kolem 200 milionů korun. Většinu peněz získala radnice z evropských zdrojů.

Studie T&E o emisích

Evropští výrobci automobilů v loňském roce snížili průměrné emise oxidu uhličitého u nových vozů o pouhých 0,2 % na 160 gramů na kilometr. Uvedla to organizace Doprava a prostředí (T&E). Dodala, že tyto údaje potvrzují, že automobilky nedosáhnou snížení emisí na 140 gramů na kilometr do roku 2008, ke kterému se dobrovolně zavázaly.

„Tento dobrovolný závazek neměl hodnotu papíru, na kterém byl napsán. Regulace je nyní zapotřebí více než kdykoliv předtím,“ řekl programový manažer T&E Aat Peterse. „Evropská unie musí trvat na právně závazném cíli 120 gramů na kilometr do roku 2012 a zajistit existenci dlouhodobých cílů, jež by vedly k 80 gramům na kilometr do roku 2020,“ dodal.

Evropská komise v únoru oznámila, že do poloviny příštího roku navrhne pravidla, která přinutí automobilky snížit do roku 2012 průměrné emise oxidu uhličitého u nových vozů na 130 gramů na kilometr prostřednictvím vylepšených technologií pro motory. O dalších deset gramů na kilometr by měly do té doby emise klesnout díky jiným opatřením, například díky využívání biopaliv. Evropský svaz výrobců automobilů ACEA upozornil, že snahy automobilek o snížení emisí jsou zčásti kompenzovány růstem hmotnosti vozů, za kterým stojí mimo jiné bezpečnostní pravidla. „Tento průmysl si je vědom své zodpovědnosti a nesnaží se ji přenést na někoho jiného,“ řekla mluvčí svazu.

Čtěte odborný měsíčník ODPADY

Ukázkové číslo zdarma na <http://ib.ihned.cz/predpl/a/nazk.php?idkamp=iHNed&tit=OD>

Informace o předplatném: tel. 800 11 00 22, předplatne@economia.cz

economia
OBSAH ROZHODUJE

Vláda rozdělila firmám emisní povolenky

Vláda rozdělila mezi jednotlivé podniky povolenky na emise oxidu uhličitého na léta 2008 až 2012. Kabinet vycházel z celkového množství povolenek 86,8 milionu po jedné tuně, které Česku na jaře schválil Brusel. Vláda původně žádala víc a kvůli redukci podala na Evropskou komisi (EK) žalobu, do rozhodnutí soudu nicméně musí názor komise respektovat.

„Přišli jsme s metodikou rozdělování povolenek, která je fér,“ řekl ministr životního prostředí Martin Bursík. Na rozdíl od předchozího období, kdy byly povolenky rozdělovány podle odvětví, rozděluje nyní návrh zdroje znečištění podle velikosti. Zařízení, která produkují méně než 50 tisíc tun ročně, měla podle květnového návrhu MŽP k dispozici o 8 % více povolenek, než kolik činil průměr skutečných emisí CO₂ za roky 2005 a 2006. Takových zařízení je v ČR 303. Zbytek pak měl dostat ve srovnání se zmíněným průměrem o 1,73 % povolenek více.

Vláda nyní schválila, že malá zařízení si vůči průměru skutečných emisí ve dvou předchozích letech polepší o 7 %, velké zdroje o 1,3 %. Důvodem mírného snížení přírůstku jsou podle mluvčího MŽP Jakuba Kašpara energetické zdroje, které byly uvedeny do provozu v posledních měsících. Původní návrh s nimi totiž ještě nepočítal. Současný návrh tak mírně zvyšuje menší zdroje. Ty jsou však podle Bursíka spojeny s větší fluktuací výroby a povolenky na vypouštění CO₂ by jim mohly v budoucnu chybět.

„Schválená alokace pro elektrárny ČEZ je o 2,8 milionu tun nižší než v předešlém období. Navíc všechny prognózy předpovídají v dalším období růst spotřeby elektřiny a s tím nutně poroste i výroba,“ upozornil obchodní ředitel ČEZ Alan Svoboda. Energetická firma dostane povolenky na 34,1 milionu tun, což jsou dvě pětiny celkového objemu. Firma má 14 zdrojů znečištění, mezi něž patří největší tuzemské tepelné elektrárny, například Počerady, Pruněřov či Tušimice. Svoboda uvedl, že rozhodnutí komise nerespektovalo vyšší hospodářský růst v tuzemsku, ani snahu o snižování emisí. „K systému jsme přistoupili zodpovědně, realizovali řadu opatření ke snížení emisí a za to jsme byli spíše potrestáni,“ dodal Svoboda.

ČEZ nyní pracuje na tom, aby se do přidělu vešel a nemusel povolenky dokupovat na trhu. Série opatření, která počítá například se ztrojnásobením podílu výroby energie z obnovitelných zdrojů do roku 2020, vyjde ČEZ v následujících pěti letech na zhruba 17 miliard korun.

V uplynulém období ale firma, jejímž dvoutřetinovým vlastníkem je stát, na systému vydělala několik miliard korun, když přebytečné emisní povolenky prodala na trhu.

Vláda nyní pošle plán na rozdělení povolenek ke kontrole EK. Zhruba za měsíc by ho měli bruselští úředníci schválit a vrátit do České republiky, kde z něj vláda učiní své nařízení. Proti návrhu, který byl zveřejněn v květnu, se ten nový liší podle Zámyslického pouze minimálně.

ČR poslala počátkem jara do Bruselu návrh ročního limitu na vypouštění emisí CO₂ ve výši 102 milionů tun ročně. Komise však zemi schválila jen 86,8 milionu tun ročně, tedy o 14,8 % méně. Vláda na návrh ministerstva průmyslu a obchodu Martina Římana podala na rozhodnutí komise žalobu. „Kdyby byla hypoteticky žaloba vyslyšena, povolenky by podniky dostaly zpětně navíc později,“ řekl ředitel odboru změny klimatu ministerstva životního prostředí Pavel Zámyslický. Poznamenal přitom, že není možné odhadnout, kdy soud rozhodne, zřejmě to ale bude do roku 2012, kdy budou povolenky pro příští čtyři léta obchodovatelné.

Komise obhájí svůj postup zejména tím, že pokud by členským zemím ponechala dostatečný „polštář“ povolenek, nemotivovala by znečišťovatele k úsporným opatřením. ČR ani v jednom z roků 2005 a 2006 nevyčerpalo Bruselem schválený přiděl povolenek na 97,6 milionu tun. V roce 2006 vyprodukovaly české podniky 83,7 milionu tun emisí, o rok dříve 82,5 milionu. „Cena uhlíku bude velmi pravděpodobně hrát významnější a významnější roli,“ řekl Bursík. EK nyní připravuje nový energetický balíček, podle něhož by si firmy měly samy nakupovat povolenky v aukcích. „Pak už nebudeme vystaveni vyjednávání s Evropskou komisí o výši alokace pro jednotlivé členské státy,“ dodal ministr.

Trhem s povolenkami se unie snaží omezit emise oxidu uhličitého, které přispívají ke globálnímu oteplování. Když znečišťovatel překročí povolené emise, musí si na evropském trhu dokoupit další povolenky. Kolaps jejich cen v polovině minulého roku, jehož příčinou byl nadbytek povolenek, byl dalším z důvodů, proč komise přistoupila ke snižování přidělu jednotlivým zemím. Proti rozhodnutí se ohradily spolu s Českem i Polsko, Slovensko a Maďarsko. S výši navrhovaného emisního stropu souhlasila komise jen v případě tří zemí – Francie, Velké Británie a Slovinska.

Za deformace žab mohou odpady

Přibývající počet deformovaných žab je důsledkem cyklu, který spouští nadměrné množství dusíku a fosforu ze zemědělských odpadů vypouštěných do jezer a rybníků. Vyplyvá to ze studie vědců z Coloradské univerzity, kterou zveřejnila odborná revue *Proceedings of the National Academy of Sciences*. Podle studie zbytky umělých hnojiv povzbuzují růst řas, což vede k většímu počtu šneků, kteří jsou zase hostiteli parazitů motolic (trematoda). Více šneků znamená víc parazitů, kteří napadají pulce a způsobují u žab deformace. A čím jsou deformace u hostitelských obojživelníků pro parazity výhodnější? Ptáci deformované žáby snáze chytí a šíří pak snáz a častěji parazity zpátky do ekosystému, vysvětluje Johnson.

Boj s nelegálním trhem se zvířaty

Při příležitosti Světového dne zvířat vyzval Světový fond na ochranu přírody (WWF) Polsko k boji proti nelegálnímu obchodu se zvířaty. Země by podle ekologů měla co nejrychleji změnit zákony tak, aby válka s černým trhem byla účinná. Polsku také doporučili zřídřit azyl pro zkonfiskovaná zvířata.

Mazda vyvinula nový katalyzátor

Japonská automobilka Mazda Motor Corp. vyvinula nový katalyzátor s výrazně nižším obsahem platiny a palladia. Díky speciální nanotechnologii se Mazdě podařilo vytvořit materiálovou strukturu, která pomůže snížit potřebu platiny a palladia v katalyzátoru o 70 až 90 %. Snížení obsahu obou kovů přitom nezpůsobí změny ve výkonu katalyzátoru.

Platina a palladium se spolu s rhodium využívají v automobilových katalyzátorech ke spuštění chemické reakce se znečišťujícími látkami, tedy oxidem dusíku, oxidem uhelnatým a uhlovodíky. Výsledkem je vyčištění výfukových plynů.

V benzinu i bioetanol

Rakouští řidiči od 1. října tankují u všech čerpacích stanic v zemi benzin s příměsí 4,4 % etanolu – biopaliva vyráběného z obilí, cukrové řepy nebo třtiny. Výjimkou zatím zůstávají nejdražší druhy vysokooktanového benzínu.

Sběrové soboty

Nepotřebný odpad mohou Olomoučané zdarma vyhodit do kontejnerů, které pro ně připravila radnice společně s technickými službami v rámci podzimního cyklu sběrových sobot. Nádoby na odpady se postupně objeví do 24. listopadu ve všech městských částech.